

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการบันทึกรูปแบบชุมชนเสมือน โดยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ และการทบทวนแนวคิดทฤษฎีจากในบทที่ผ่านมา ทำให้ได้ทราบถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าใช้พื้นที่หลากหลายลักษณะและวัตถุประสงค์ในช่วงเวลาต่าง ๆ ของวันของกลุ่มคนหลายประเภท การวิเคราะห์ในบทนี้ จะเน้นให้เห็นถึงสภาพการเข้าใช้พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องมาจากการสัญจรผ่านการเข้าจับจองพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ และรูปแบบของชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางรองรับอิทธิพลของชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่อื่น ๆ ของเมืองต่อไป โดยมีรายละเอียดของบทวิเคราะห์ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

5.1.1 การวิเคราะห์สภาพการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่

5.1.1.1 การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ก่อนเปิดให้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน

5.1.1.2 การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่หลังเปิดให้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน

5.1.2 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า

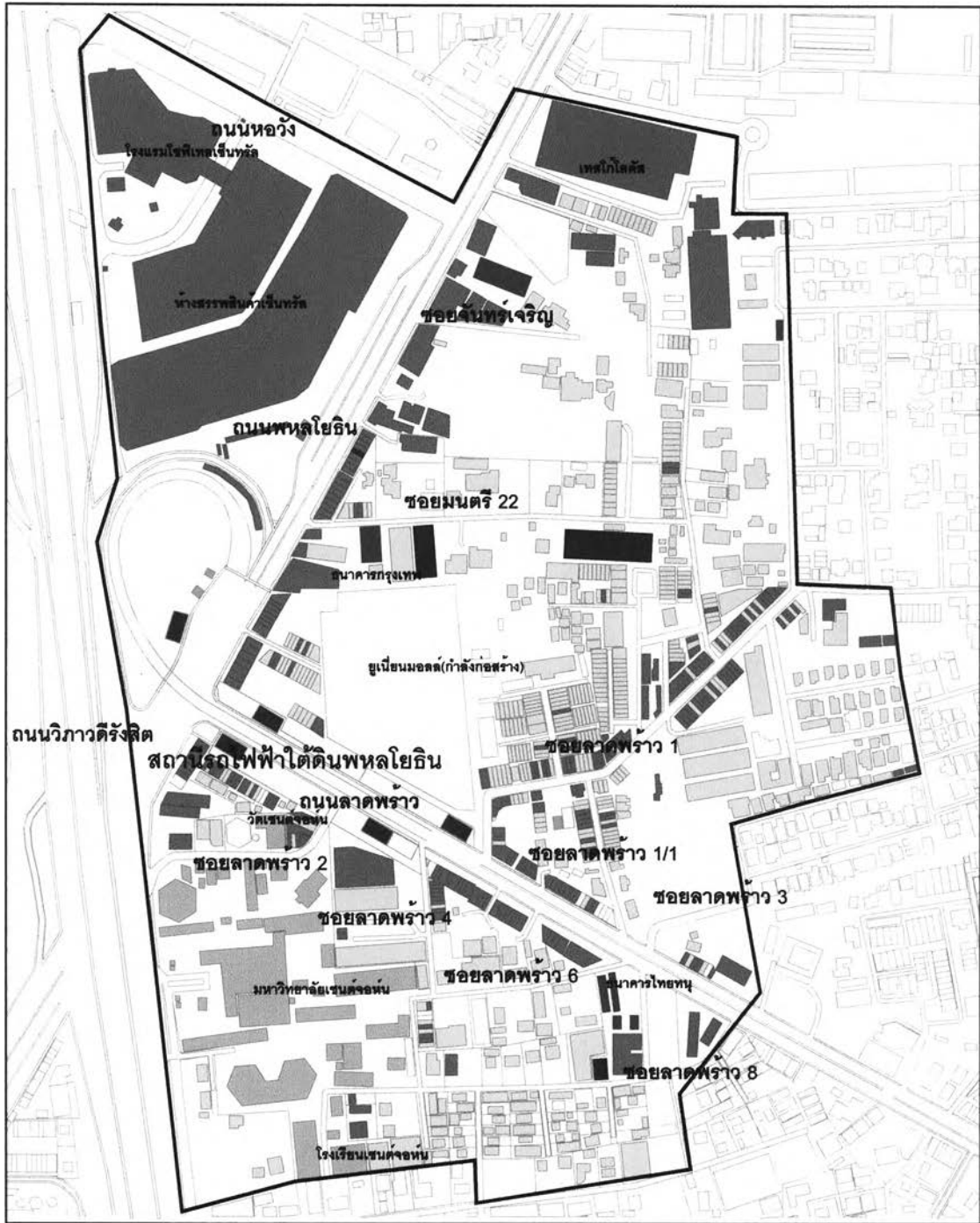
5.2 การวิเคราะห์รูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในพื้นที่

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับรูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้น

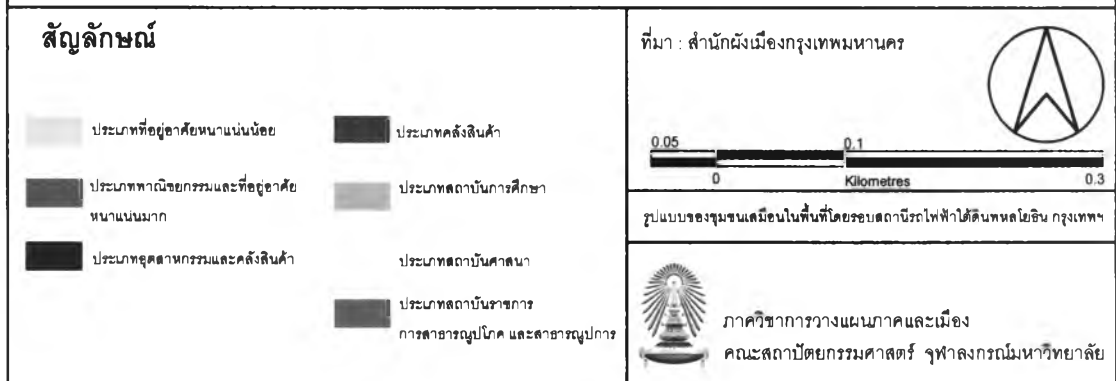
5.1 การวิเคราะห์สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

5.1.1 การวิเคราะห์สภาพการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่

ในการวิเคราะห์การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่นั้น จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลของพื้นที่ก่อนและหลังเปิดให้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน เพื่อจะให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

แผนที่ 5.1 การใช้ประโยชน์อาคารในพื้นที่ศึกษา ปีพ.ศ. 2546

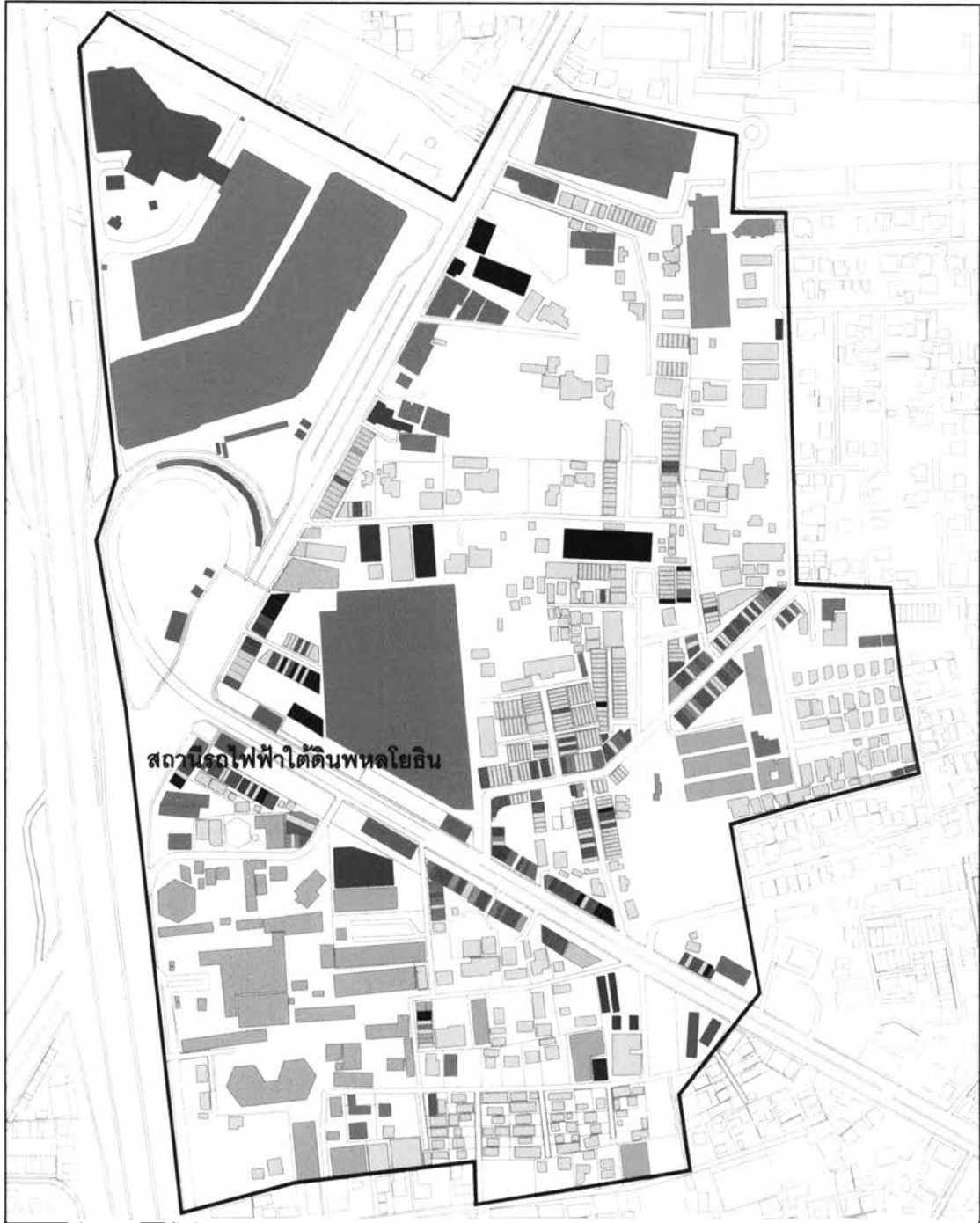
5.1.1.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ก่อนเปิดให้บริการ รถไฟฟ้าใต้ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ (แผนที่ 5.1) ส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่อการพักอาศัย โดยจะอยู่ถัดจากริมถนนเข้ามา ที่พักอาศัยส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศใต้และทิศตะวันออกของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีทั้งที่เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวที่อยู่ในซอยลาดพร้าว 2 ลาดพร้าว 4 และลาดพร้าว 3 และอาคารพักอาศัยที่เป็นลักษณะคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ จะกระจายอยู่ทั้งในซอยลาดพร้าว 1 ลาดพร้าว 2 และลาดพร้าว 4 รองลงมา คือ ประเภทพาณิชย์กรรม ส่วนใหญ่อาคารจะมีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ ซึ่งจะอยู่เกาะขอบถนนยาวตลอดแนวพื้นที่ และภายในซอยลาดพร้าว 1 โดยใช้เพื่อทำการค้าและพักอาศัย สถานศึกษาจะกระจายตัวอยู่โดยมีทางเข้าติดกับถนนวิภาวดี ถนนพหลโยธิน และถนนลาดพร้าว

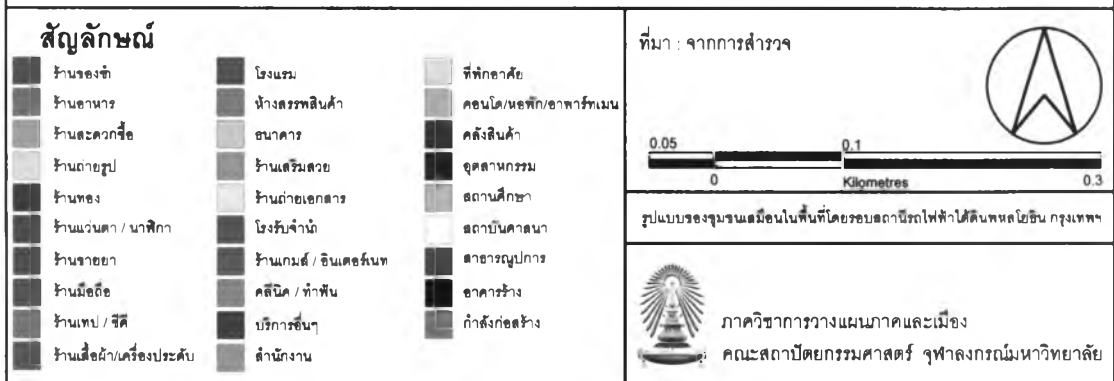
5.1.1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่หลังเปิดให้บริการ รถไฟฟ้าใต้ดิน

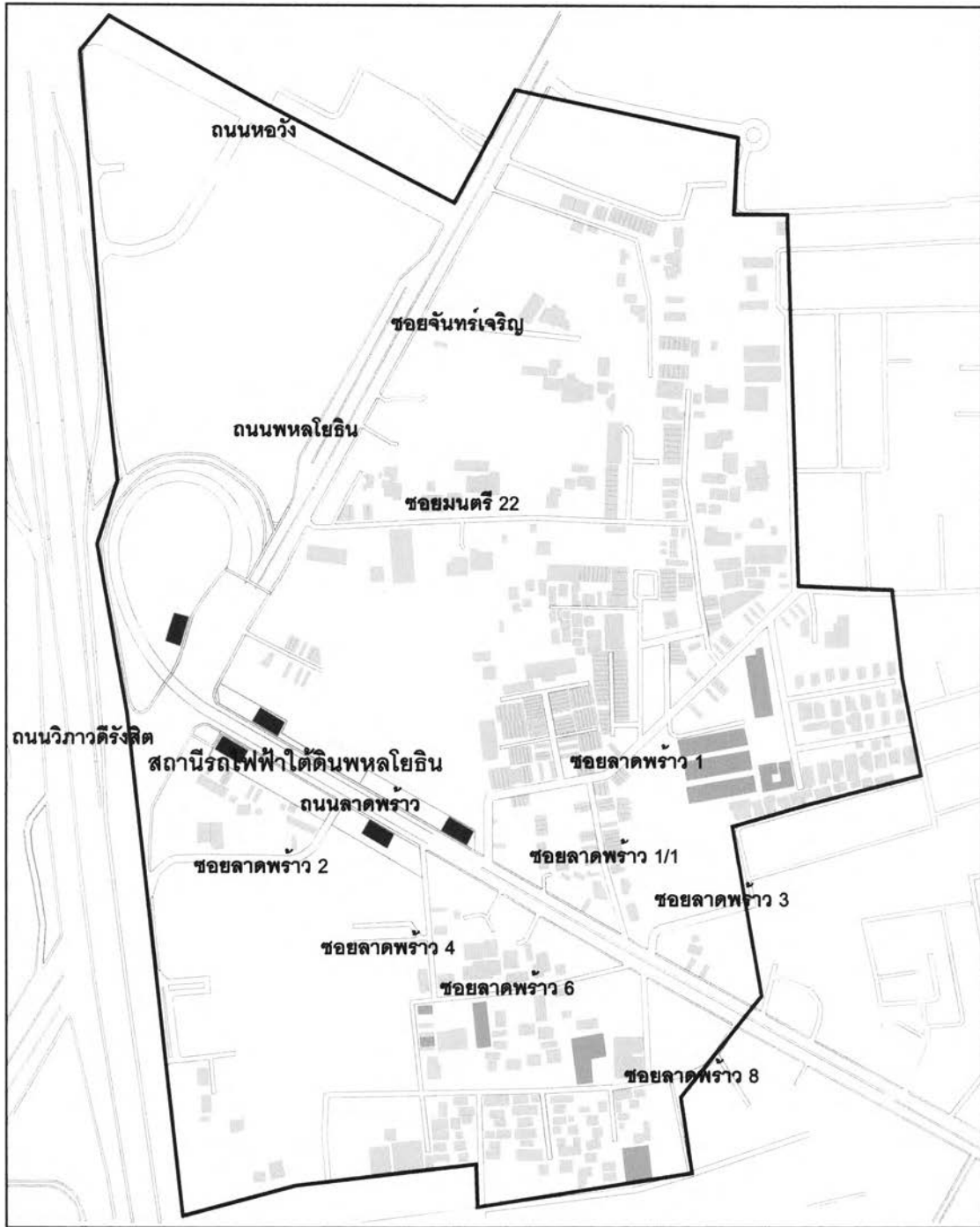
จากการสำรวจพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น (แผนที่ 5.2) ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเพื่อการพักอาศัย แต่เป็นการพักอาศัยที่ควบคู่ไปกับการค้าขาย ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในบริเวณหลังตึกแถวริมถนน ภายในซอยลาดพร้าว 1 ส่วนรองลงมา คือ ประเภทพาณิชย์กรรม ซึ่งจะอยู่บริเวณริมถนนพหลโยธิน ถนนลาดพร้าว และขยายเข้าไปภายในซอยลาดพร้าว 1 และลาดพร้าว 2 มีการเกิดห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ คือ ห้างสรรพสินค้ายูเนียนมอลล์ ขึ้นในพื้นที่บริเวณริมถนนลาดพร้าว ซึ่งจะเปิดให้บริการภายในปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากการเข้าถึงพื้นที่สะดวก และเป็นย่านที่มีกิจกรรมการค้าขายอย่างต่อเนื่อง

แสดงให้เห็นว่า การใช้อาคารมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ที่ใช้ทั้งเพื่อการค้าและอยู่อาศัย การใช้อาคารเพื่อเป็นที่พักอาศัย (แผนที่ 5.3) มีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว อาคารคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนท์ อยู่บริเวณชั้นในของพื้นที่ และการใช้อาคารเพื่อการพาณิชย์กรรม (แผนที่ 5.4) จะพบมากบริเวณริมถนนตลอดพื้นที่ โดยจะมีทั้งห้างสรรพสินค้า โรงแรม ธนาคาร ร้านเสริมสวย ร้านขายของซึ่งจะขายสินค้าหลากหลายประเภท (รูปที่ 5.1) เช่น ร้านถ่ายรูป ร้านขายอาหาร ร้านขายของชำ ร้านขายเสื้อผ้า ฯลฯ โดยเฉพาะร้านถ่ายรูปริมถนนพหลโยธิน จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก

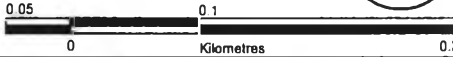

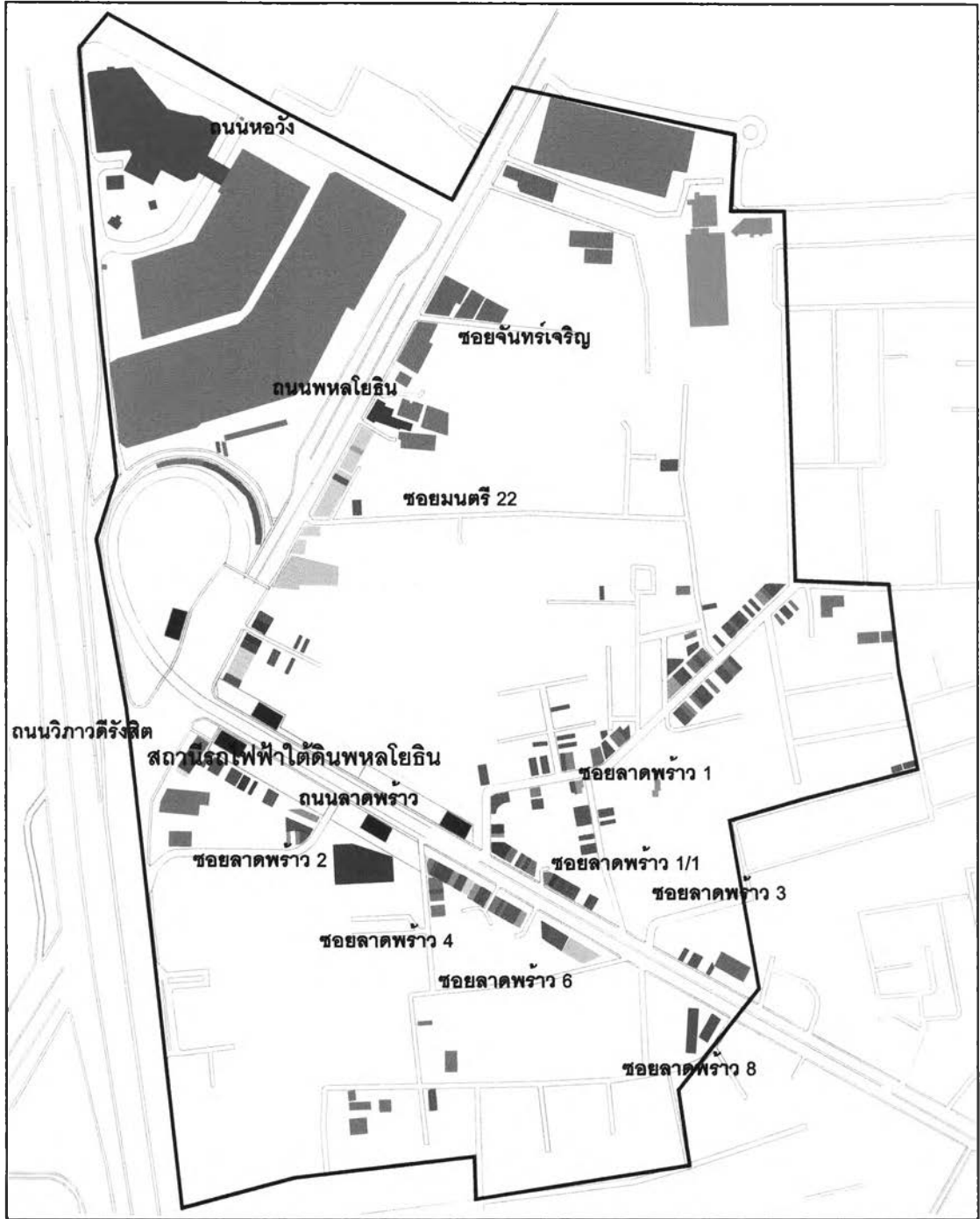
แผนที่ 5.2 อาคารประเภทต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

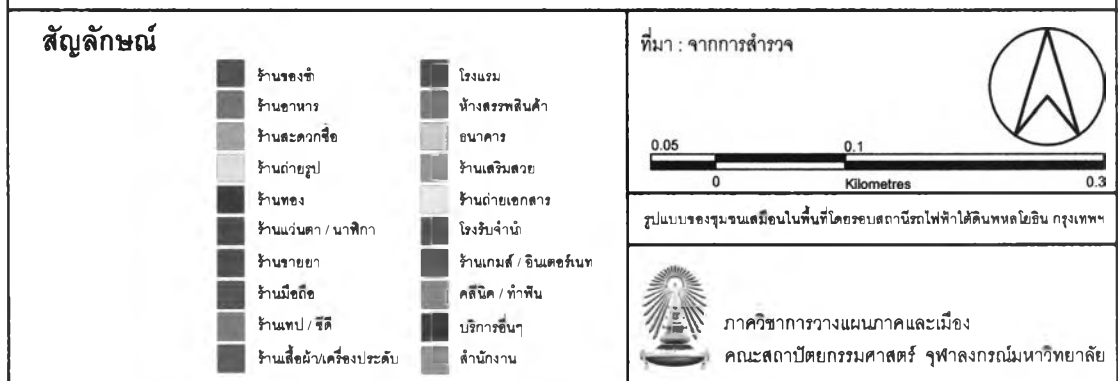

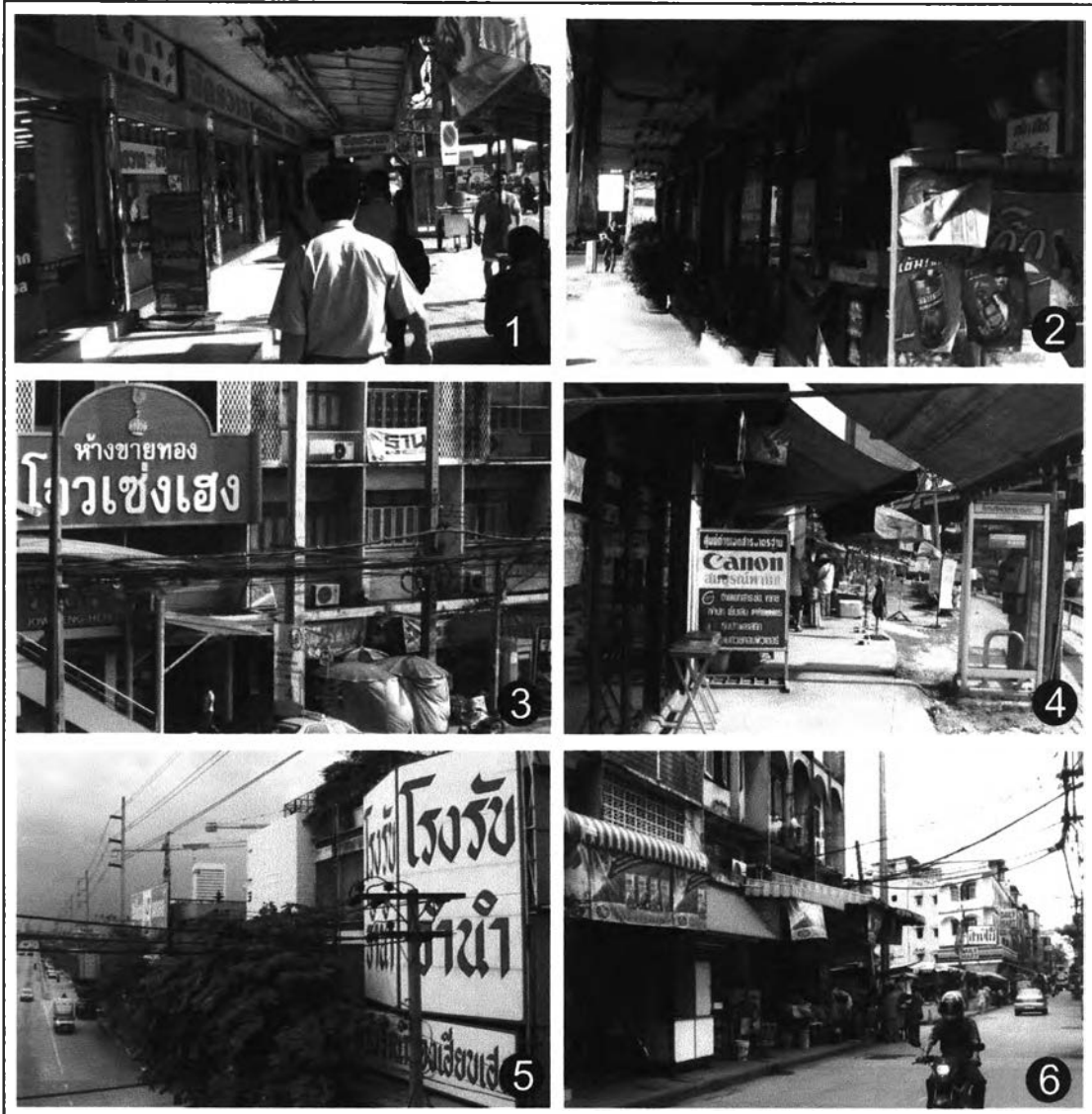
แผนที่ 5.3 อาคารที่พักอาศัยประเภทต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ที่พักอาศัย คอนโด/หอพัก/อาคารพาณิชย์ 	<p>ที่มา : จากการสำรวจ</p> <div style="text-align: right;"> </div> <div style="text-align: center;"> <p>0.05 0.1 0.3 Kilometres</p> </div> <p>รูปแบบของชุมชนเสมือนในพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟใต้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ</p> <div style="text-align: center;"> <p>ภาควิชาการวางผังเมืองและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> </div>
---	---

แผนที่ 5.4 อาคารพาณิชย์ประเภทต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

รูปที่ 5.1 ร้านค้าประเภทต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

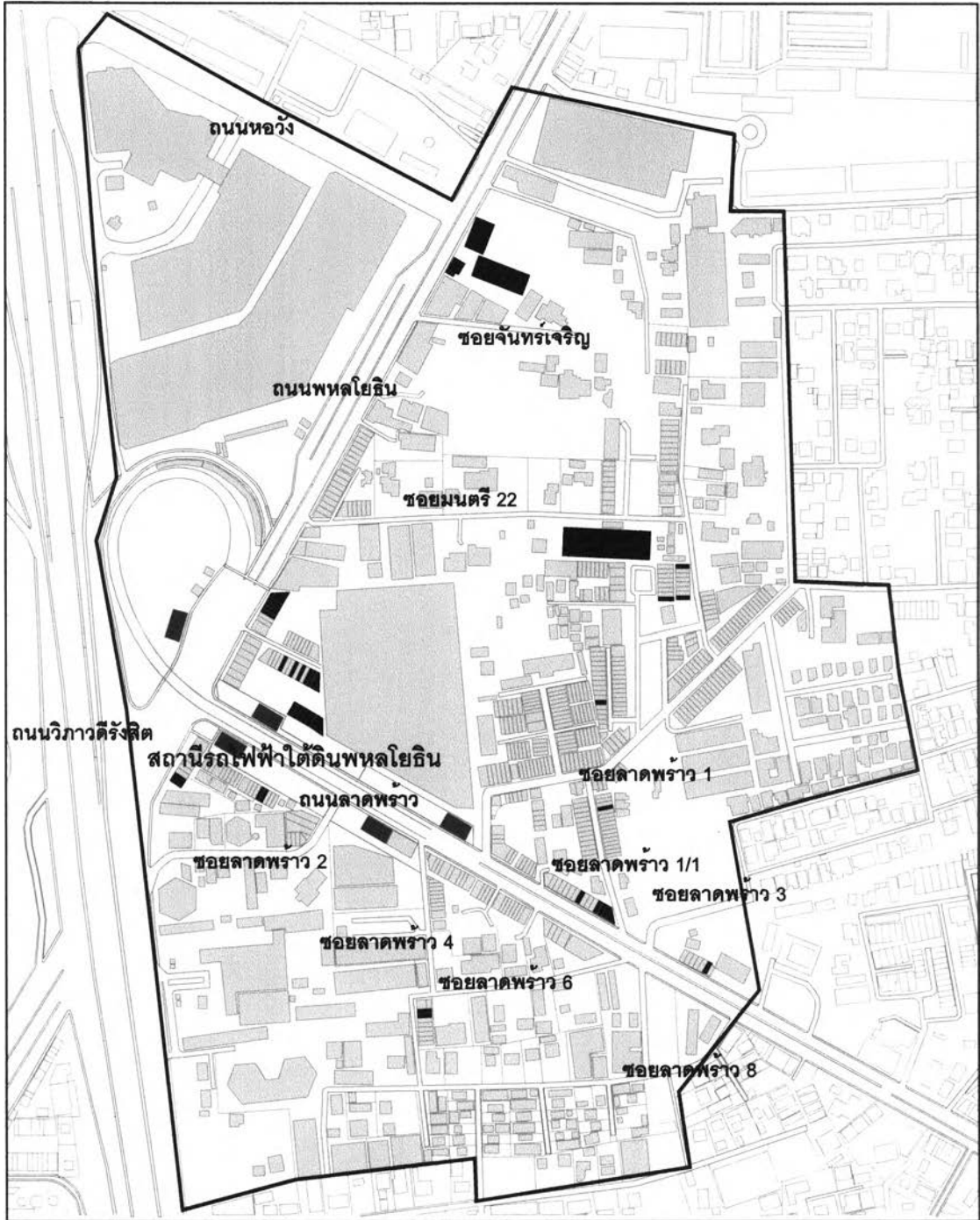
	<p>ที่มา : จากการสำรวจ</p> <p>รูปแบบของชุมชนในเมืองในบริเวณสถานีรถไฟฟ้ามหานคร กรุงเทพฯ</p> <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
--	--

ภายในพื้นที่ศึกษาจะมีสภาพบรรยากาศเมืองที่หลากหลาย พื้นที่ภายในคือบริเวณหลังแถวริมถนน จะยังมีความเป็นส่วนตัวในระดับชุมชน พันออกมาภายนอกตามชายขอบถนนสาธารณะก็จะกลายเป็นแหล่งกิจการร้านค้าขาย ที่ก่อบรรยากาศสาธารณะให้แก่เมือง แต่ก็ยังคงติดความเป็นชุมชน เพราะเป็นตึกแถวที่เป็นทั้งที่อยู่และที่ทำงาน บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ก็เป็นบริเวณสาธารณะที่ดึงดูดคนภายนอกและคนภายในพื้นที่เข้ามาใช้เป็นจำนวนมาก และเนื่องจากมีที่อยู่อาศัยในลักษณะอาคารคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผู้คนในบริเวณนี้ไม่ใช่คนพื้นถิ่น มีประชากรแฝงและประชากรจรที่เข้ามาทำงานหรือใช้บริการในพื้นที่ที่มีจำนวนมาก ไม่มีกิจกรรมของชุมชนร่วมกัน สภาพสังคมที่เกี่ยวพันกับพื้นที่จะแตกต่างกันระหว่างกลางวันและกลางคืน และสภาพสังคมมีระดับความเป็นเมืองสูง ทำให้ประชาชนมีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่แปรไปตามลักษณะทางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจยังพบว่ามีการสร้างเกิดขึ้นในพื้นที่ (แผนที่ 5.5) โดยจะพบบริเวณริมถนน ซึ่งจะอยู่บริเวณริมถนนพหลโยธิน และถนนลาดพร้าว มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ และโกดังเก็บสินค้า โดยอาคารร้างบริเวณริมถนนพหลโยธินนั้นจะอยู่ในช่วงของสะพานลอยคนข้ามของรถไฟฟ้าใต้ดิน และบริเวณเยื้องกับห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ส่วนอาคารร้างบริเวณริมถนนลาดพร้าว จะอยู่บริเวณสถานีพหลโยธินประตูโลดส์ เป็นอาคารพาณิชย์ซึ่งก่อนจะมีการก่อสร้างรถไฟฟ้าใต้ดินเป็นอาคารที่ทำการค้าขายและยังเป็นทางเข้าตลาดอีกด้วย (รูปที่ 5.2)

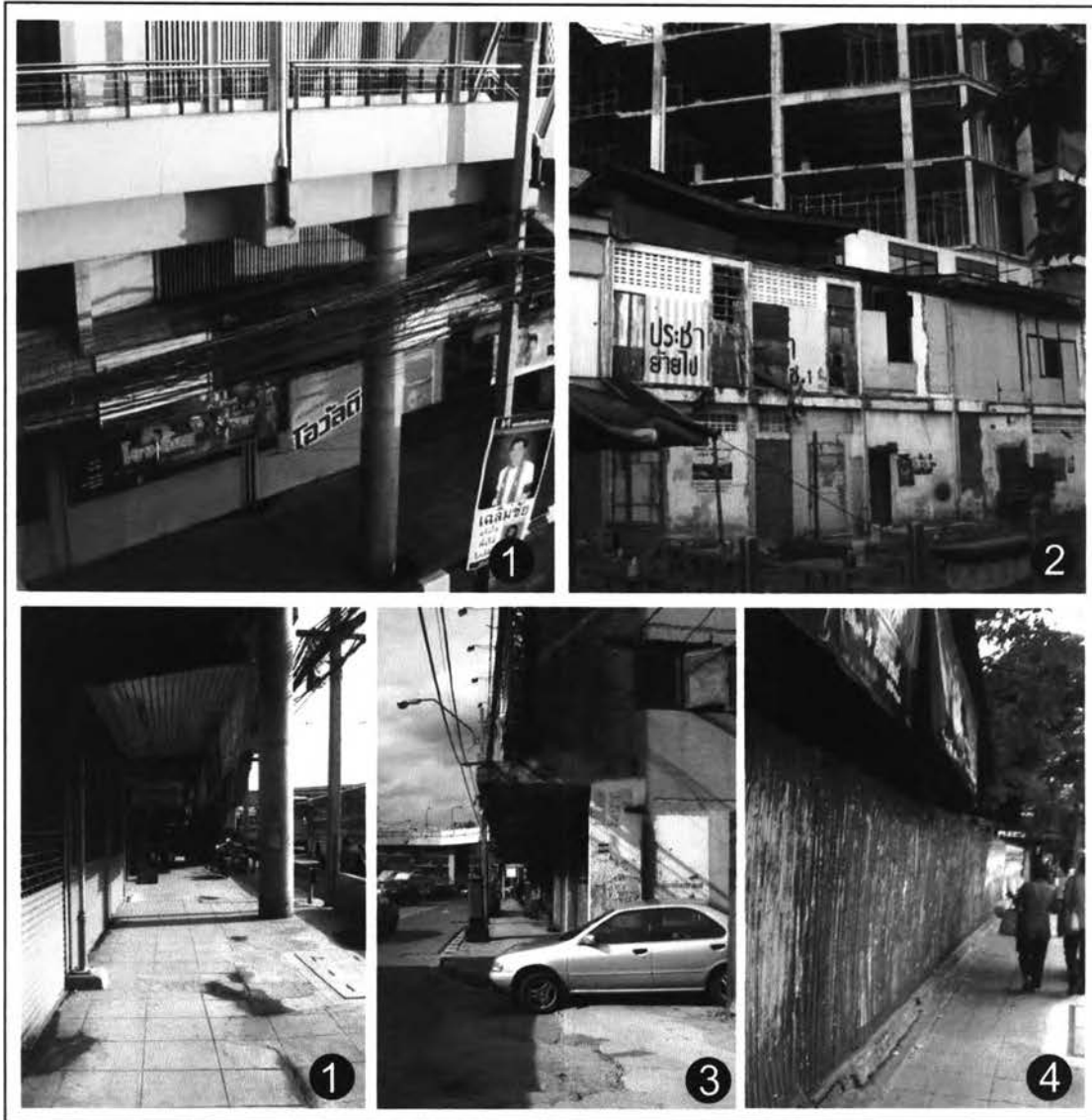
สรุปได้ว่า บริเวณโดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน มีการใช้พื้นที่เพื่อการพาณิชย์อยู่ติดถนน ส่วนถัดเข้าไปจะเป็นการใช้พื้นที่เพื่อการพาณิชย์กรรมควบคู่ไปกับการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ส่วนที่ลึกเข้าไปจากถนนจะเป็นที่พักอาศัยซึ่งมีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว มีสภาพบรรยากาศเมืองที่หลากหลายและสภาพสังคมมีระดับความเป็นเมืองสูง พื้นที่บริเวณนี้มีผู้คนสัญจรผ่านและสัญจรเพื่อเข้าถึงตลอดเวลา เนื่องจากเป็นย่านการค้าที่เข้าถึงได้สะดวก อีกทั้งยังเป็นจุดเปลี่ยนการสัญจรในรูปแบบต่างๆ ที่สำคัญ และยังเป็นที่ตั้งของร้านค้าจำนวนมากที่รวมตัวกันอยู่ริมถนนพหลโยธินทำให้กลายเป็นย่านของร้านค้ารูปแบบ เนื่องจากเป็นบริเวณมีการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย ทำให้เกิดการไหลเวียนของผู้คนอยู่ตลอดเวลา จึงมีปรากฏการณ์ของคนเดินเท้าเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมแบบหยุดนิ่ง และกิจกรรมแบบเคลื่อนไหว ซึ่งการที่เข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกก็นับเป็นปัจจัยที่ทำให้จำนวนของผู้เข้าใช้นั้นเพิ่มขึ้น

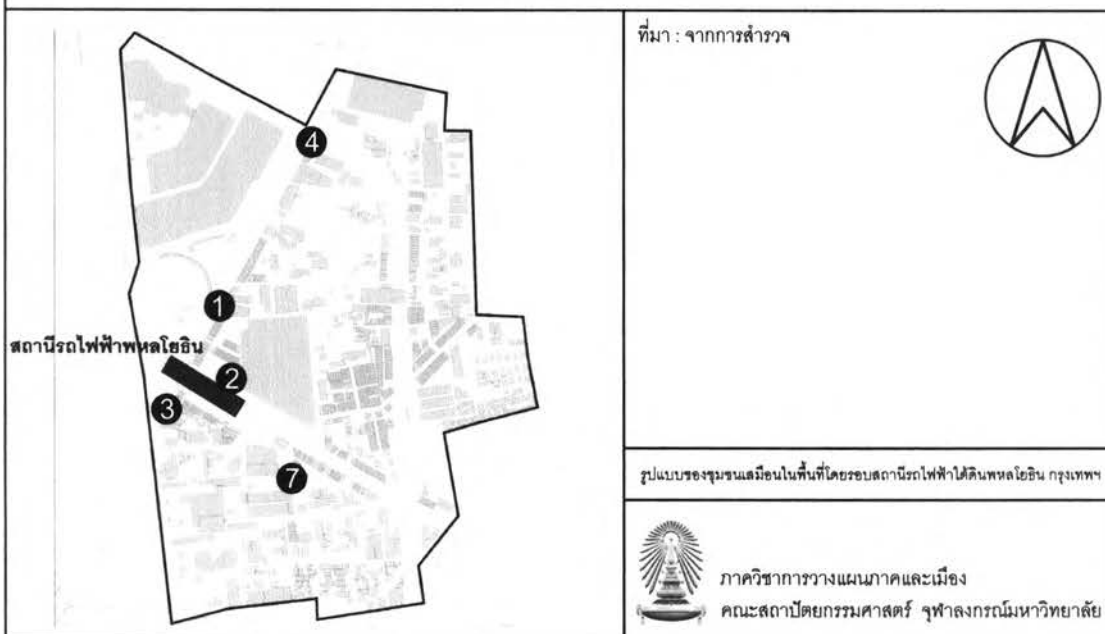

แผนที่ 5.5 อาคารร้างในพื้นที่ศึกษา

<p>สัญลักษณ์</p> <p>■ อาคารร้าง</p>	<p>ที่มา : จากการสำรวจ</p> <p>0.05 0.1</p> <p>0 Kilometres 0.3</p>
<p>รูปแบบชุมชนเดิมในพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟใต้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ</p>	
 <p>ภาควิชาการวางแผนที่ดินและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	

รูปที่ 5.2 อาคารร้างในพื้นที่ศึกษา

ภาควิชาการวางผังเมืองและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.1.2 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า

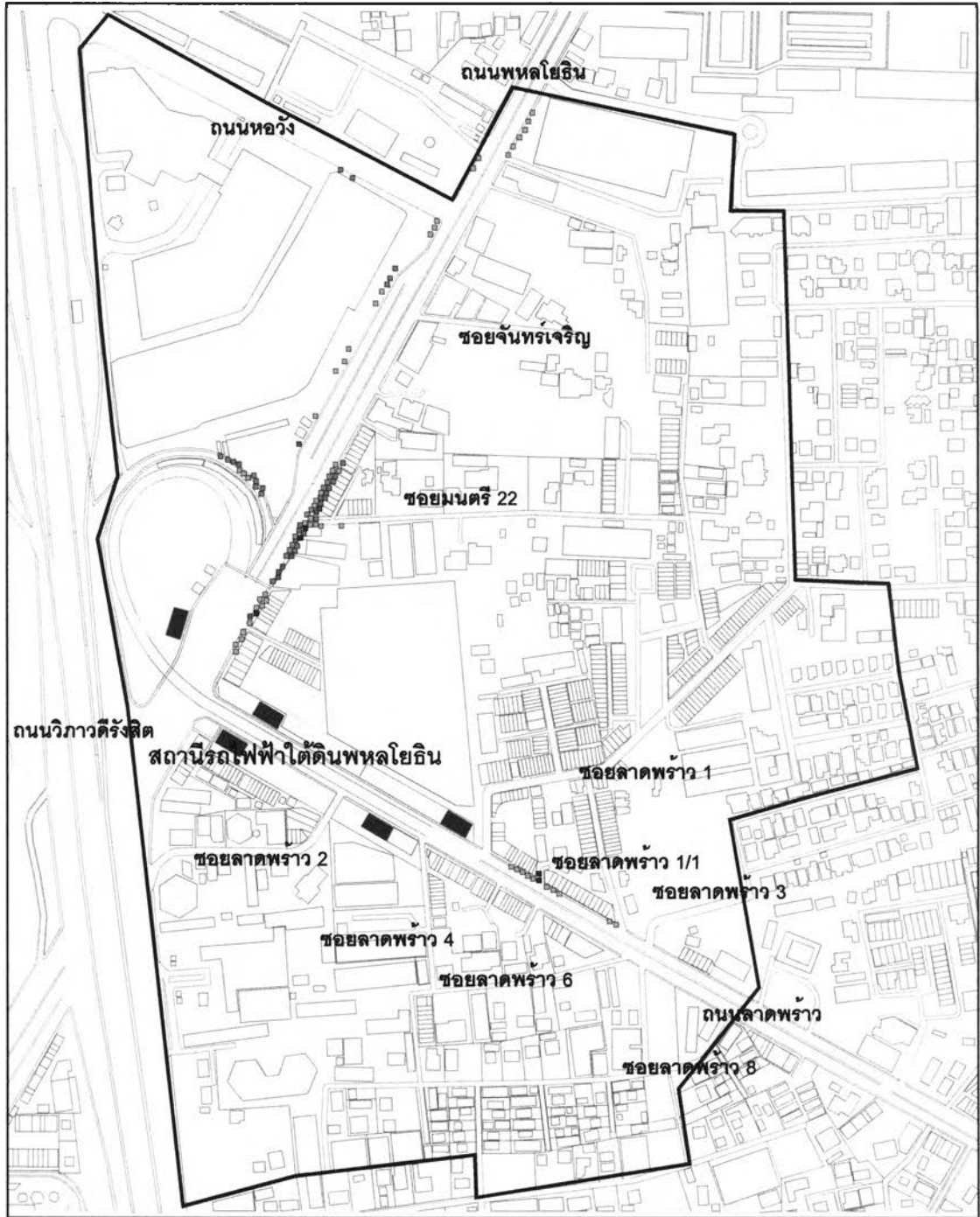
จากการสำรวจจึงพบว่ามีการใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

ช่วงเช้า (แผนที่ 5.6) บนทางเท้าพบบริเวณทางเท้าริมถนนพหลโยธินจากสถานีพหลโยธินประตูโลดส์เรื่อยไปจนถึงตลาด จะมีนาบเร่แผงลอยอยู่เป็นจำนวนมาก อีกบริเวณที่มีการขายของบนทางเท้าก็คือ ทางเท้าปากซอยลาดพร้าว 1 ยาวไปจนถึงป้ายรถประจำทาง และกระจายอยู่บนทางเท้าฝั่งตรงข้าม คือ บริเวณสะพานลอยหน้าซอยลาดพร้าว 4 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการขายอาหาร จะสังเกตได้ว่าช่วงเช้าจะเป็นการขายอาหารแทบทั้งสิ้น (รูปที่ 5.3)

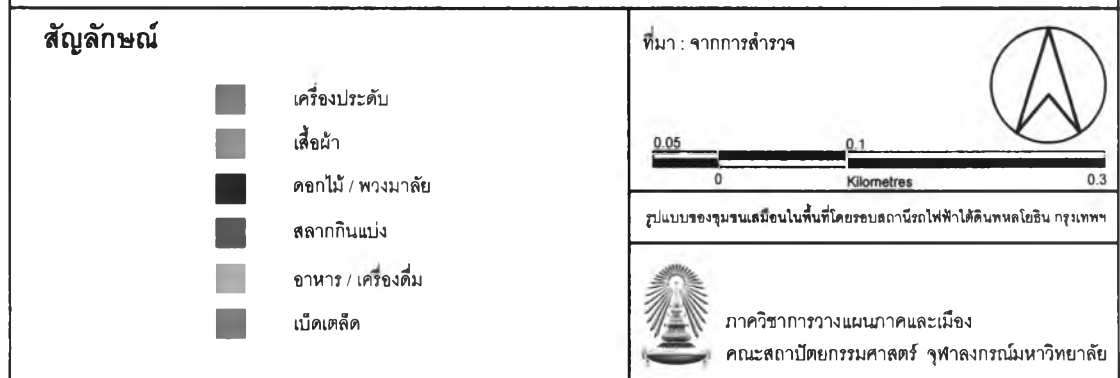
ช่วงกลางวัน (แผนที่ 5.7) พบว่าจะเริ่มหนาแน่นช่วงจากหน้าธนาคารกรุงเทพริมถนนพหลโยธินเรื่อยไปจนถึงป้ายรถประจำทางบริเวณหน้าร้านถ่ายรูป เป็นการขายอาหาร เสื้อผ้า และของใช้เบ็ดเตล็ด บริเวณทางเท้าหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล จะมีการขายอาหารกระจายอยู่ตลอดทาง และอีกบริเวณที่มีการขายของบนทางเท้าก็คือจากบันไดสะพานลอยรถไฟฟ้าใต้ดิน เรื่อยไปถึงซุ้มขายของหน้าทางเข้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ส่วนบริเวณจากประตูโลดส์เริ่มบางตาลง แต่ยังคงมีจำนวนมากบริเวณหน้าตลาด (รูปที่ 5.4)

ช่วงเย็น (แผนที่ 5.8) บริเวณที่มีการขายของบนทางเท้าเพิ่มขึ้น คือ บริเวณสถานีพหลโยธินประตูเซ็นทรัลไปจนถึงบันไดสะพานลอยรถไฟฟ้าใต้ดิน โดยจะเป็นการขายเครื่องประดับ และของใช้เบ็ดเตล็ด ส่วนบริเวณทางเท้าหน้าร้านถ่ายรูปนั้นการใช้พื้นที่บนทางเท้าเริ่มลดจำนวนลง เริ่มมีการเก็บร้าน และบริเวณหน้าตลาดจะมีการตั้งรถเข็นขายอาหารเพิ่มขึ้น ส่วนอาหารสดนั้นไม่มีให้เห็นในช่วงเย็น (รูปที่ 5.5)

จะเห็นว่า การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้านั้น จะมีความแตกต่างตามช่วงเวลา และในแต่ละบริเวณก็จะมีขายสินค้าที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีผลต่อประเภทสินค้า ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้หรือสัญจรผ่านพื้นที่ การใช้ประโยชน์พื้นที่ เช่น ในช่วงเช้า พื้นที่บริเวณตลาดจะส่งผลทำให้ทางเท้าบริเวณนั้นมีการขายอาหาร ซึ่งจะสอดคล้องกับผู้เข้าใช้และสัญจรผ่านพื้นที่ในบริเวณนี้ที่ส่วนใหญ่เป็นคนที่มักจะแวะซื้ออาหารเช้าก่อนไปที่ทำงาน หรือนั่งห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลที่ทางเท้าบริเวณนั้นจะขายเสื้อผ้า เครื่องประดับ โดยที่ผู้ใช้และสัญจรผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่คือนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่น แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศเมืองที่มีชีวิตชีวา ซึ่งเมืองหรือพื้นที่สาธารณะที่มีชีวิตชีวานั้น ควรเป็นพื้นที่เกิดการไหลเวียนปะปนกันของผู้คนเดินถนนที่มีวัตถุประสงค์หลากหลาย ซึ่งก่อให้เกิดชีวิตสาธารณะที่สมบูรณ์ (ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ, 2547)

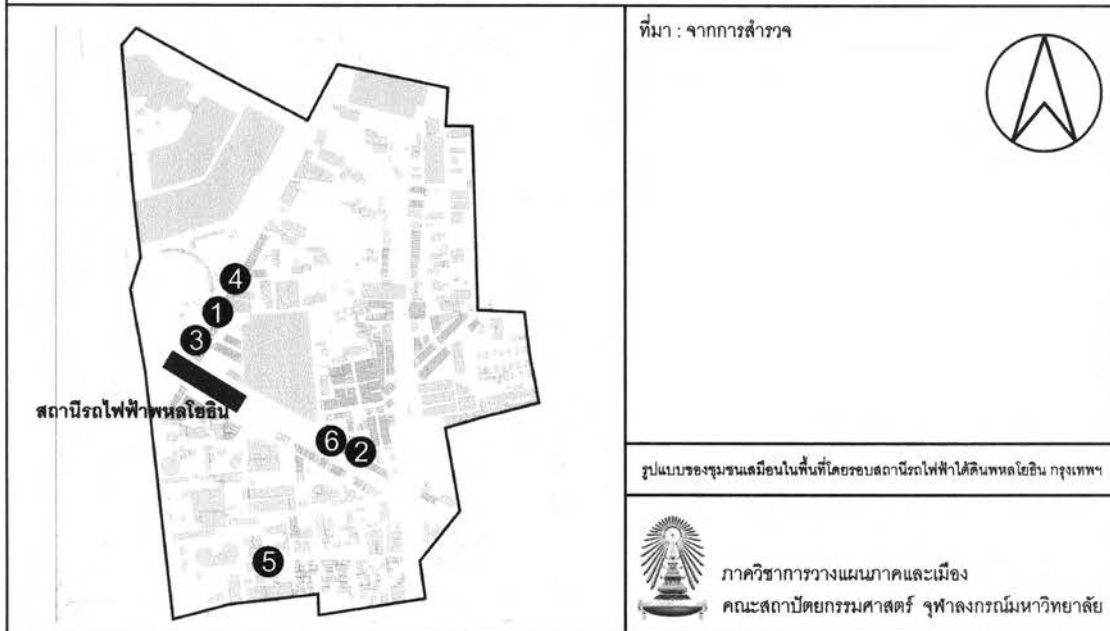

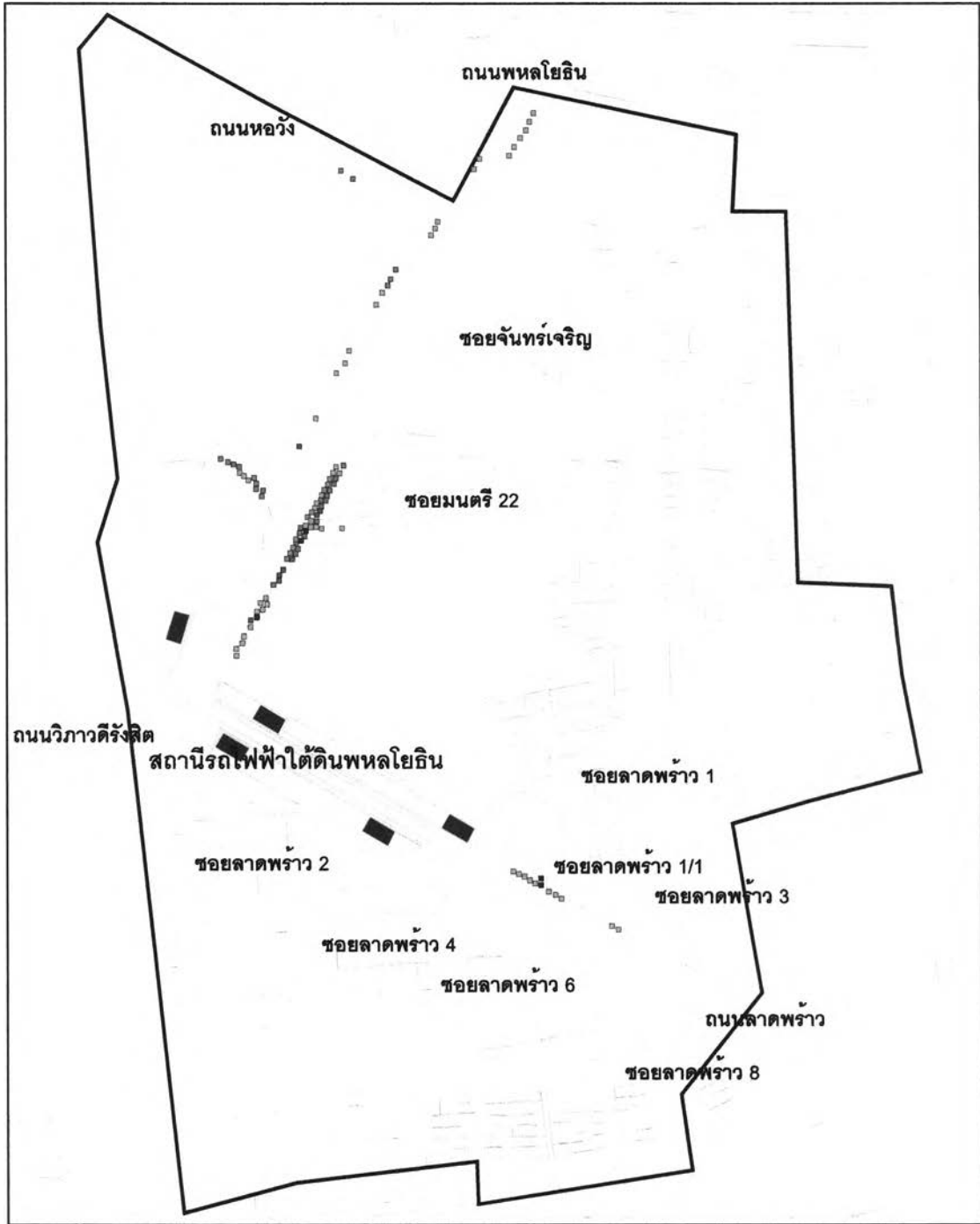
แผนที่ 5.6 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ช่วงเช้า

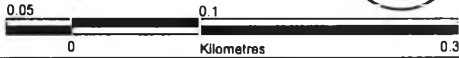

รูปที่ 5.3 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ในช่วงเช้า

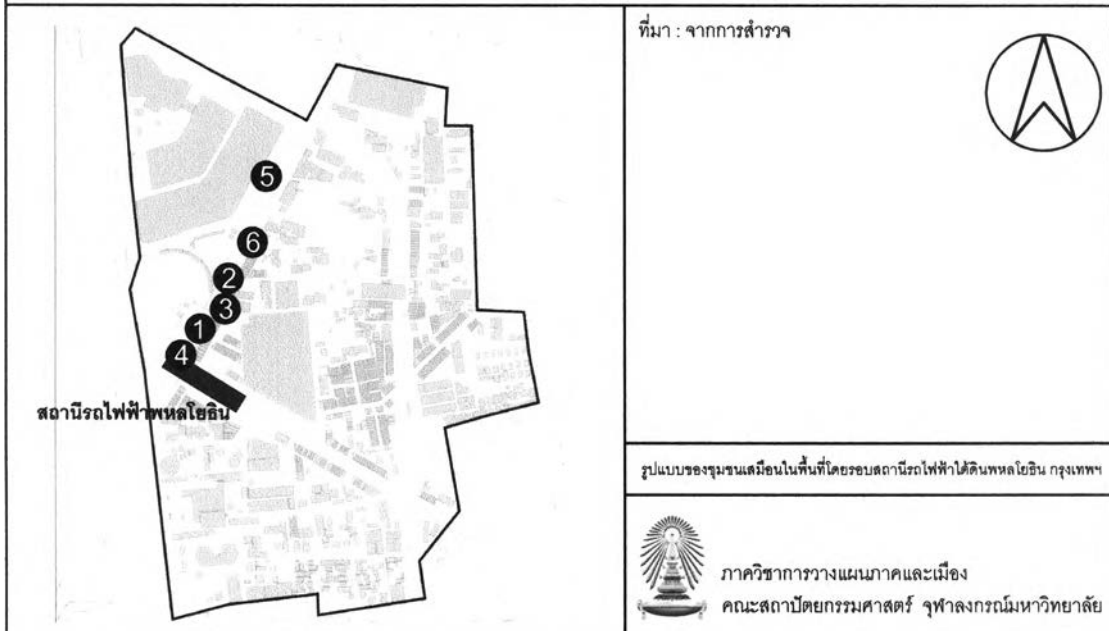

แผนที่ 5.7 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ช่วงกลางวัน

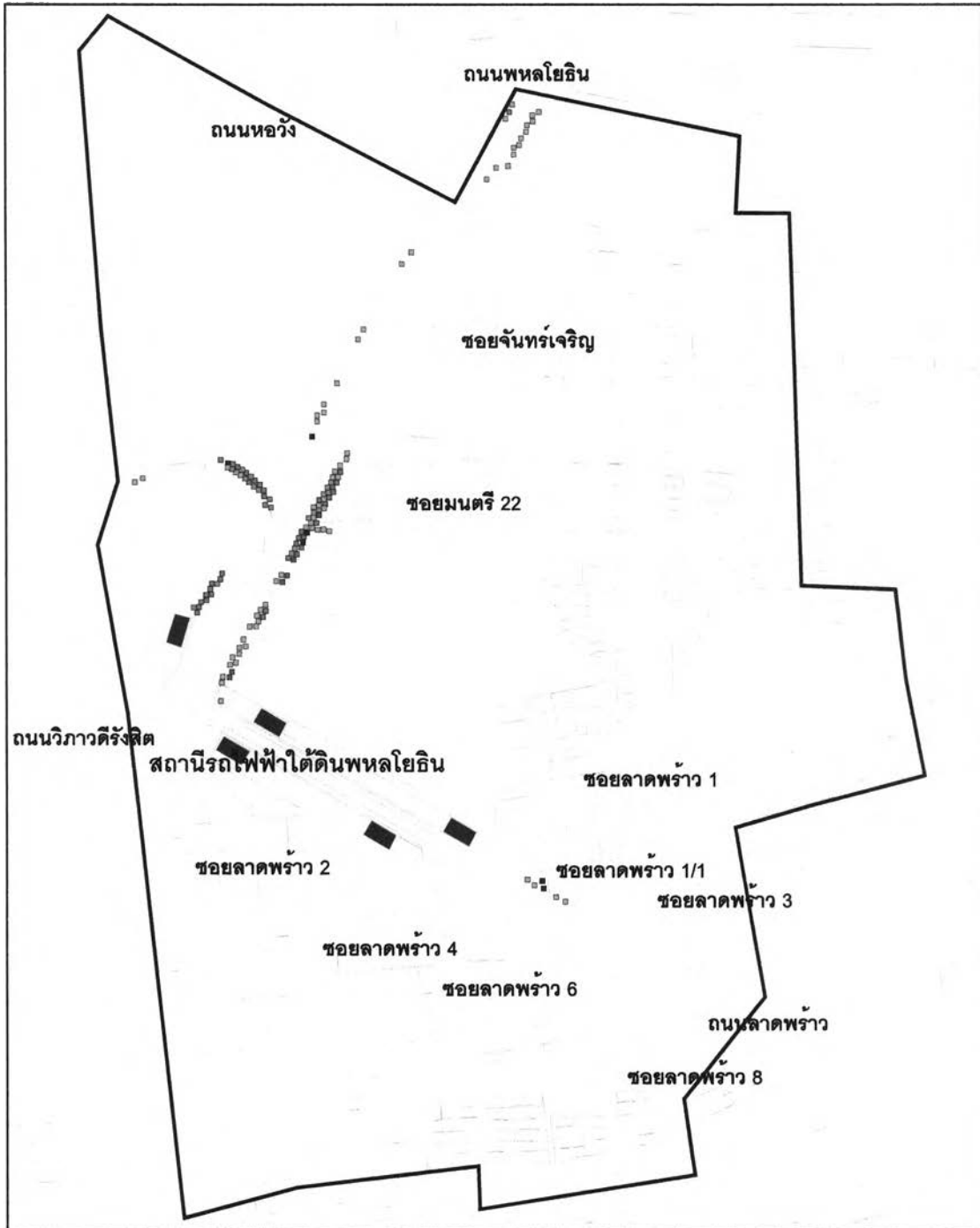
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> เครื่องประดับ เสื้อผ้า ดอกไม้ / พวงมาลัย สลากกินแบ่ง อาหาร / เครื่องดื่ม เบ็ดเตล็ด 	<p>ที่มา : จากการสำรวจ</p> <p>รูปแบบของชุมชนเสมือนในพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟใต้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ</p> <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
---	--

รูปที่ 5.4 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ในช่วงกลางวัน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

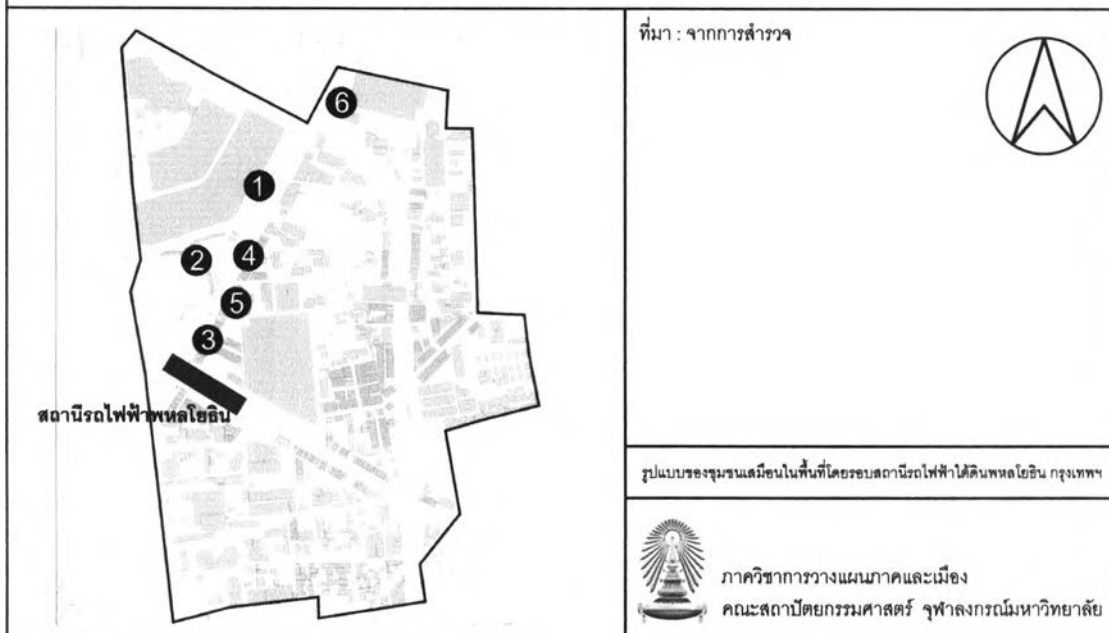
แผนที่ 5.8 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ช่วงเย็น

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> เครื่องประดับ เสื้อผ้า ดอกไม้ / พวงมาลัย สลากกินแบ่ง อาหาร / เครื่องดื่ม เบ็ดเตล็ด 	<p>ที่มา : จากการสำรวจ</p> <div style="text-align: right;"> </div> <div style="text-align: center;"> <p>0.05 0.1 0.3 Kilometres</p> </div> <p>รูปแบบของชุมชนเสมือนในพื้นที่โดยรอบสถานีผลิตไฟฟ้าได้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ</p> <div style="text-align: center;"> <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> </div>
---	--

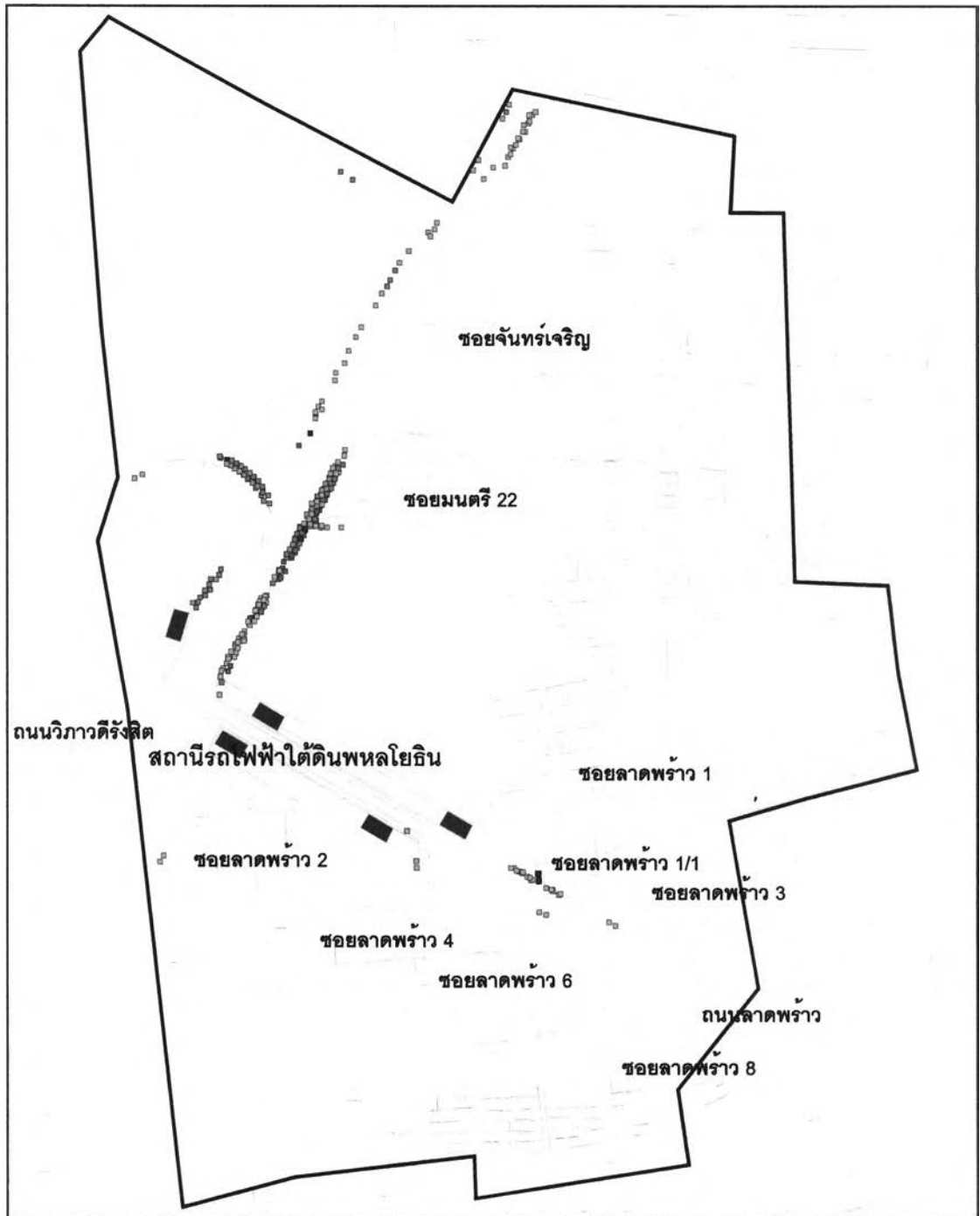

รูปที่ 5.5 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ในช่วงเย็น

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 5.9 การใช้พื้นที่บนทางเท้าเพื่อทำการค้า ตลอดวัน

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> เครื่องประดับ เสื้อผ้า ดอกไม้ / พวงมาลัย สลากกินแบ่ง อาหาร / เครื่องดื่ม เบ็ดเตล็ด 	<p>ที่มา : จากการสำรวจ</p> <div style="text-align: right;"> </div> <div style="text-align: center;"> <p>0.05 0.1 0.3 0 Kilometres</p> </div> <p>รูปแบบของชุมชนเสมือนในพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟใต้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ</p> <div style="text-align: center;"> <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> </div>
---	--

5.2 การวิเคราะห์รูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในพื้นที่

จากการสำรวจ (แผนที่ 5.10) จะเห็นว่าบริเวณที่มีการจับจองพื้นที่เป็นจำนวนมาก จะเป็นพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนการสัญจร และบริเวณที่มีหาบเร่แผงลอย ซึ่งมักจะเป็นพื้นที่ที่อยู่บนเส้นทางที่นิยมใช้สัญจรมากเช่นกัน และจะเป็นบริเวณที่มีการใช้อาคารเพื่อการค้า โดยจะมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คนหลากหลายประเภทในบริเวณนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นนัดพบ พูดคุย หรือทำการซื้อขายสินค้า ซึ่งจะมีปรากฏให้เห็นตลอดทั้งวัน ปริมาณมากน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ช่วงเวลา สภาพอากาศ หรือแม้แต่เป้าหมายในการเดินทางของผู้คน พื้นที่ที่มีการปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในพื้นที่ศึกษา สามารถสรุปเป็นพื้นที่ใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

หน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล (แผนที่ 5.11) โดยเป็นบริเวณสาธารณะที่มีผู้เข้ามากที่สุดในพื้นที่ศึกษา เป็นบริเวณที่มีผู้คนเข้ามาใช้เพื่อเป็นสถานที่นัดพบ และเป็นจุดเปลี่ยนการสัญจรจากรถไฟฟ้าไปยังรถประจำทาง อีกทั้งเป็นจุดที่มีท่ารถตู้ประจำทาง ทำให้พื้นที่บริเวณเป็นจุดเปลี่ยนการสัญจรที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ การพบปะพูดคุยของผู้คนที่เข้าใช้พื้นที่

ชุมชนของทางเข้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล (แผนที่ 5.11) ช่วงเวลากลางวันจะมีร้านขายเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า และเครื่องประดับ โดยมีการขยายพื้นที่ขายมาจนถึงบริเวณใต้สะพานลอย ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีเกิดกิจกรรมการซื้อขายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเวลาเย็นที่ผู้คนต่างทยอยกันมายังห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ก็จะผ่านบริเวณนี้ทำให้มีการซื้อขายอย่างคึกคัก

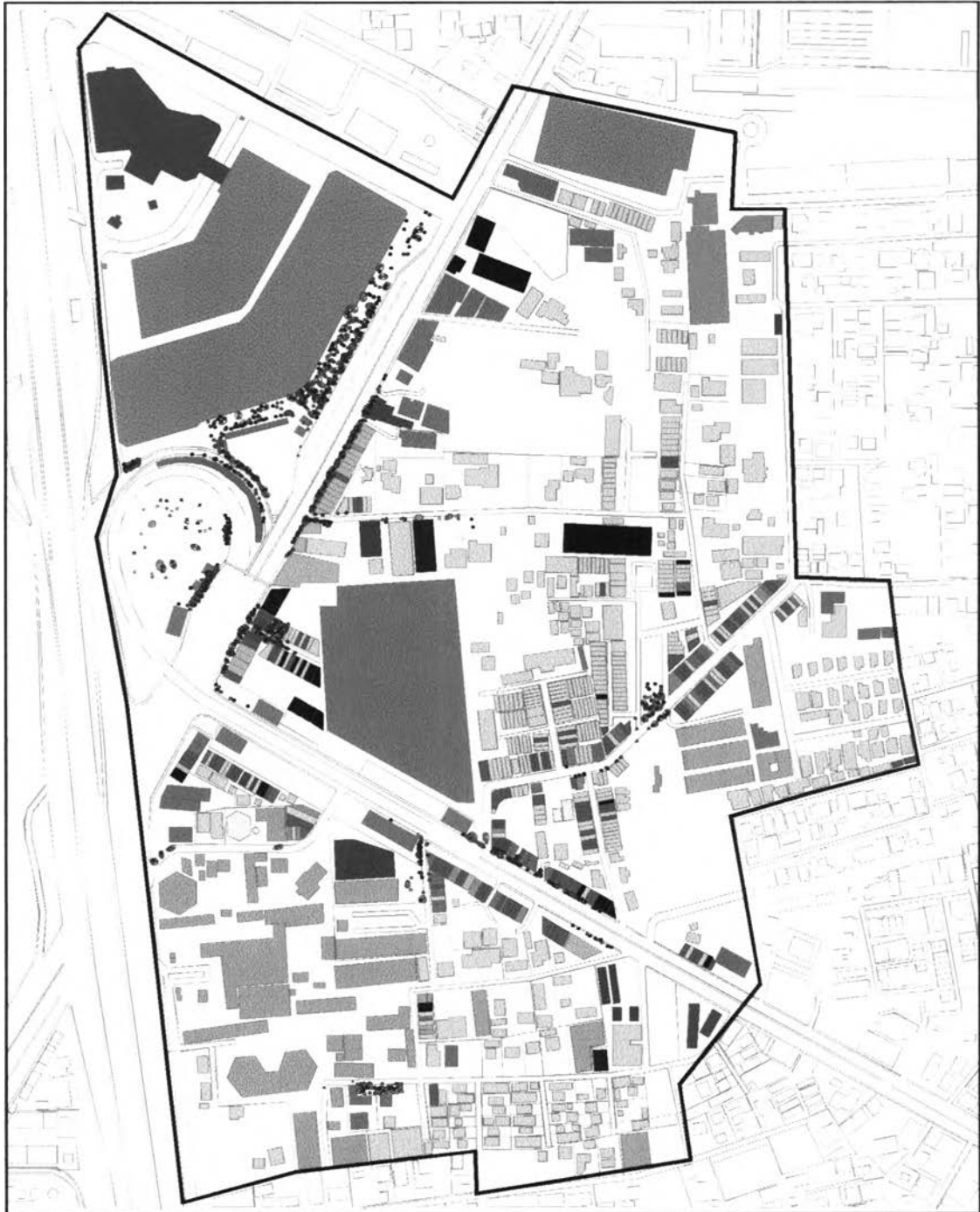
หน้าร้านถ่ายรูป (แผนที่ 5.11) พื้นที่บริเวณนี้จะมีทั้งหาบเร่แผงลอยซึ่งจะตั้งอยู่ตลอดแนวทางเท้า และยังมีป้ายรถประจำทาง จึงทำให้เป็นอีกจุดที่ใช้เพื่อเปลี่ยนการสัญจร การปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมักจะเป็นการพบปะพูดคุยของผู้คนที่เข้าใช้พื้นที่ รวมไปถึงกิจกรรมการซื้อขาย

หน้าสถานีรถไฟฟ้่าใต้ดิน ประตูเซ็นทรัล (แผนที่ 5.12) ในช่วงเวลาเย็นไปจนถึงหัวค่ำพื้นที่บริเวณนี้จะมีร้านขายเครื่องประดับและของใช้เบ็ดเตล็ดเป็นจำนวนมาก และเมื่อผู้คนออกมาจาก หรือผู้ที่กำลังจะเข้าไปใช้บริการรถไฟฟ้่าใต้ดิน สัญจรผ่านก็จะหยุดทำกิจกรรมการซื้อขายในบริเวณนี้เป็นจำนวนมาก

ตลาด (แผนที่ 5.12) ในพื้นที่ศึกษามีตลาดอยู่ด้วยกัน 2 แห่ง ได้แก่ ตลาดริมถนนพหลโยธิน ซึ่งจะขายอาหารสดตั้งแต่ช่วงเช้าจนถึงบ่าย โดยเส้นทางจากป้ายรถประจำทางไปยังประตูโลดัสจะผ่านหน้าตลาด อีกทั้งบนทางเท้าหน้าตลาดยังมีหาบเร่แผงลอยขายอาหารอยู่ตลอดแนว ทำให้เกิดกิจกรรมการซื้อขายขึ้นในบริเวณเป็นจำนวนมาก และตลาดในซอยลาดพร้าว 1 จะขายอาหารสำเร็จรูปซึ่งจะขายเฉพาะช่วงเย็น ก็จะเกิดกิจกรรมการซื้อขายเช่นกัน เนื่องจากในบริเวณนั้นจะเป็นที่ตั้งของหอพักและอพาร์ทเมนท์อยู่หลายแห่ง จึงทำให้มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก

ทางเท้าริมถนนลาดพร้าว (แผนที่ 5.13) ช่วงบริเวณปากซอยลาดพร้าว 1 เรื่อยไปจนถึง ซอยลาดพร้าว 1/1 ซึ่งมีที่พักอาศัยอยู่ภายในเป็นจำนวนมากจึงมีการขายอาหารในบริเวณนี้ และเป็น อีกจุดหนึ่งที่มีการเปลี่ยนการสัญจร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างสถานีพหลโยธินประตูลาดพร้าว 1 กับป้ายรถประจำทาง

ชุมชนเสมือนโดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจนในบริเวณที่มีการ จับจองพื้นที่สาธารณะอย่างหนาแน่น เป็นพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนรูปแบบการสัญจร รวมทั้งบริเวณที่มี หาบเร่แผงลอย ซึ่งมักจะเป็นพื้นที่ทางเท้าริมเส้นทางสัญจรหลัก ชุมชนเสมือนในบริเวณโดยรอบ สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธินเกิดขึ้นเนื่องจากมีการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย เช่น พื้นที่พาณิชย์กรรม พื้นที่พักอาศัย พื้นที่สถานศึกษา ฯลฯ และบริเวณที่เอื้อให้เกิดการสัญจรทางเท้าโดยเฉพาะบริเวณจุด เปลี่ยนการสัญจร ซึ่งในบริเวณนี้มีทั้งสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน จุดจอดรถโดยสารประจำทาง ทารรถโดยสารประจำทาง ทำให้ชุมชนเสมือนเกิดขึ้นในช่วงเวลาไม่เฉพาะเจาะจงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ตลอดเวลา

แผนที่ 5.10 รูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในบริเวณโดยรอบสถานีพหลโยธิน

สัญลักษณ์

แสดงการใช้ประโยชน์อาคาร

แสดงการจับจองพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม

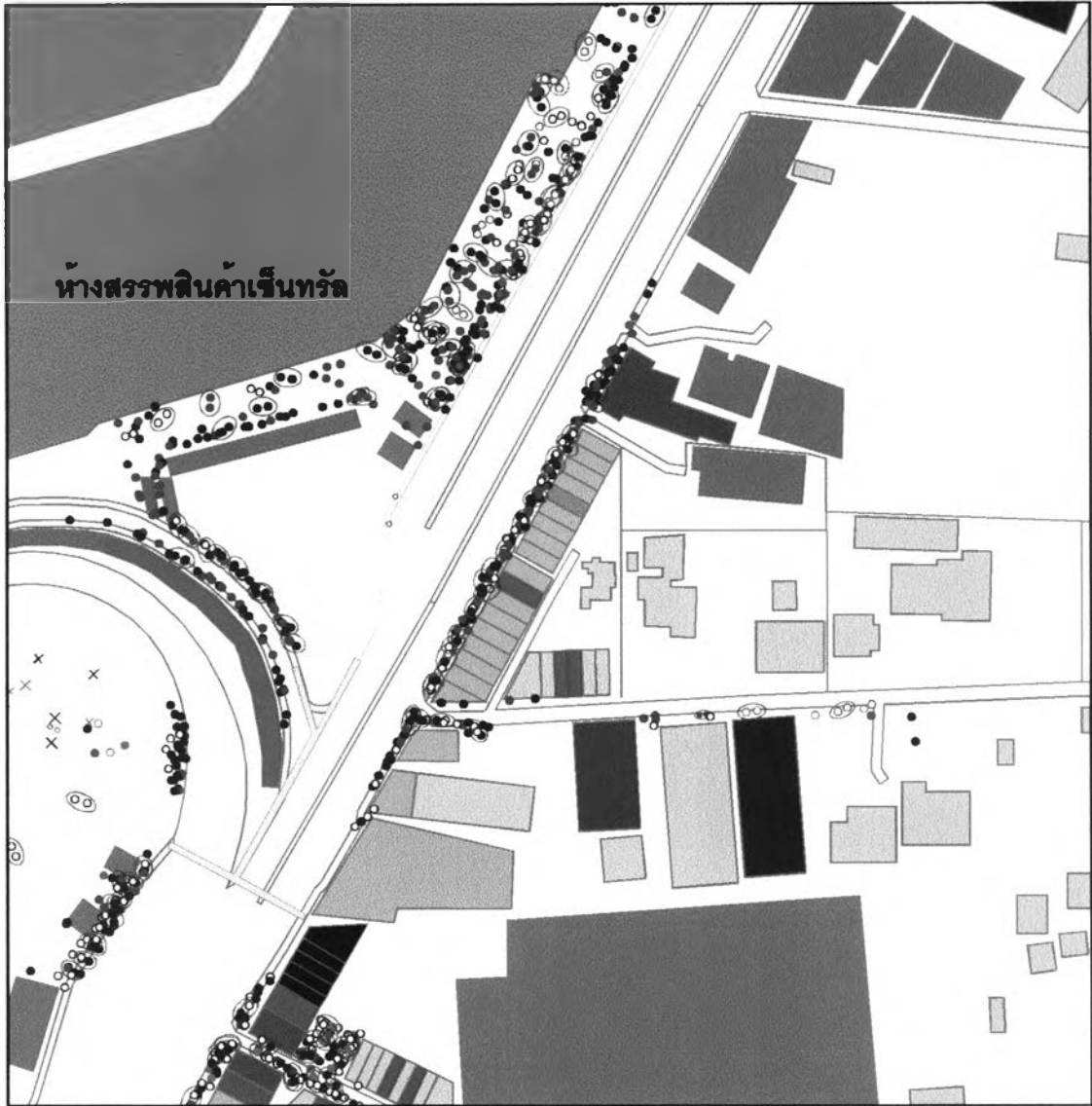
ที่มา : จากการสำรวจ

รูปแบบของชุมชนเสมือนในพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 5.11 รูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในบริเวณหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล

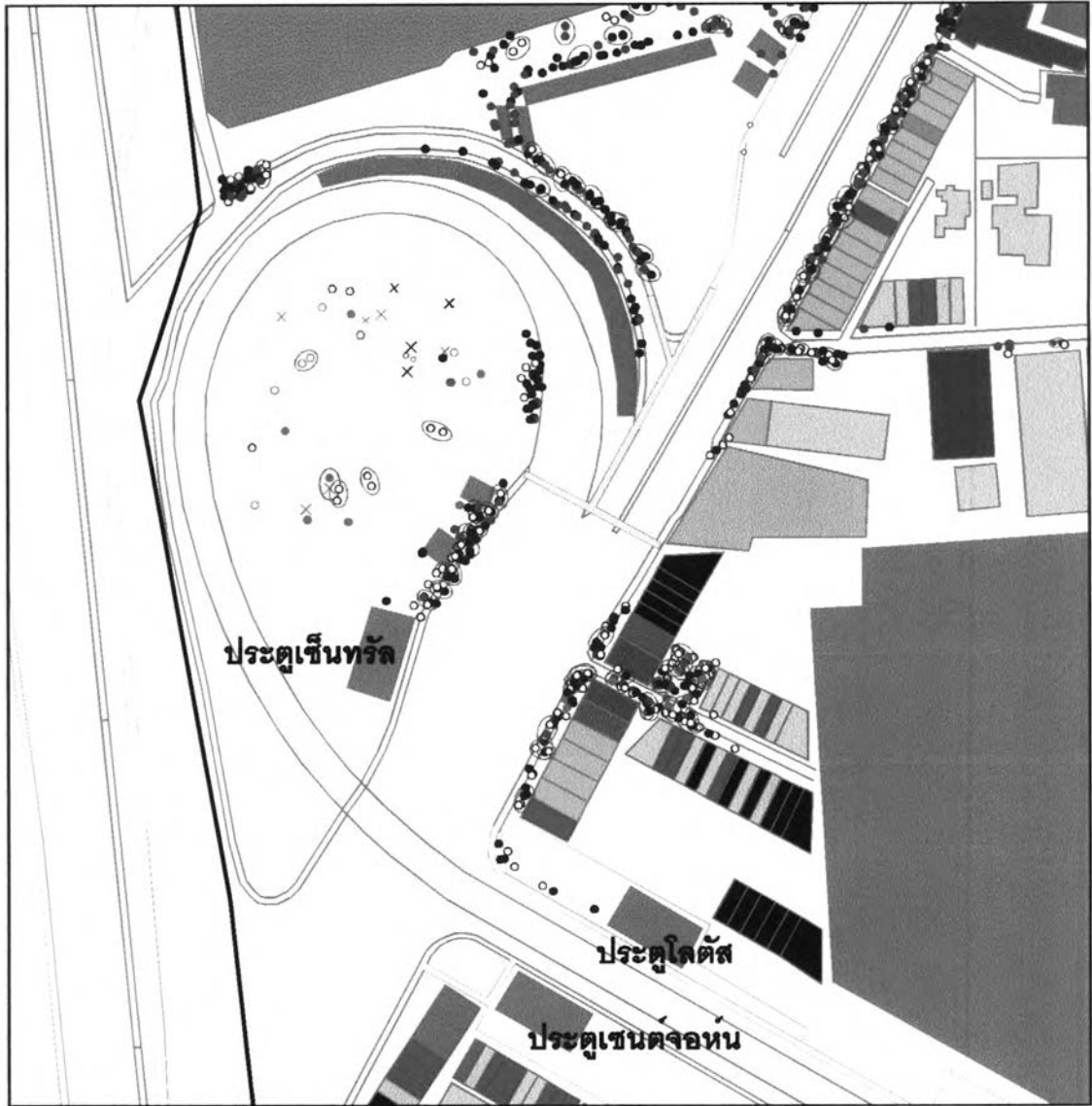
ที่มา : จากการสำรวจ

	การจับจองพื้นที่
เด็ก	●
นักศึกษา	●
คนทำงาน	●
คนชรา	●
ชาวบ้านในละแวก	●
นักท่องเที่ยว	●

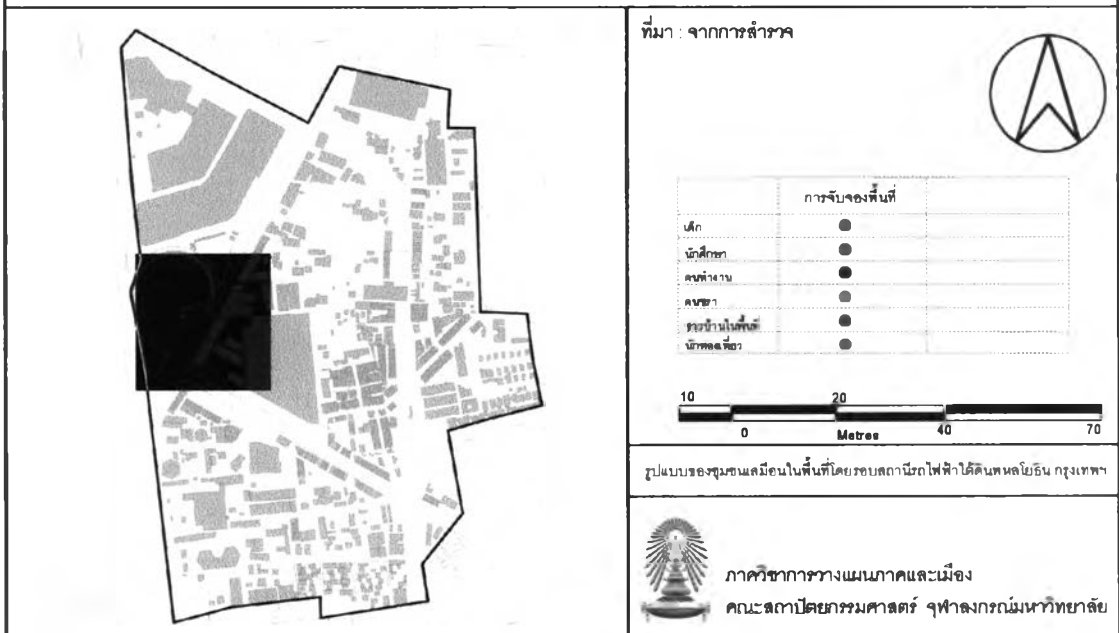
0 10 20 40 70
Metres

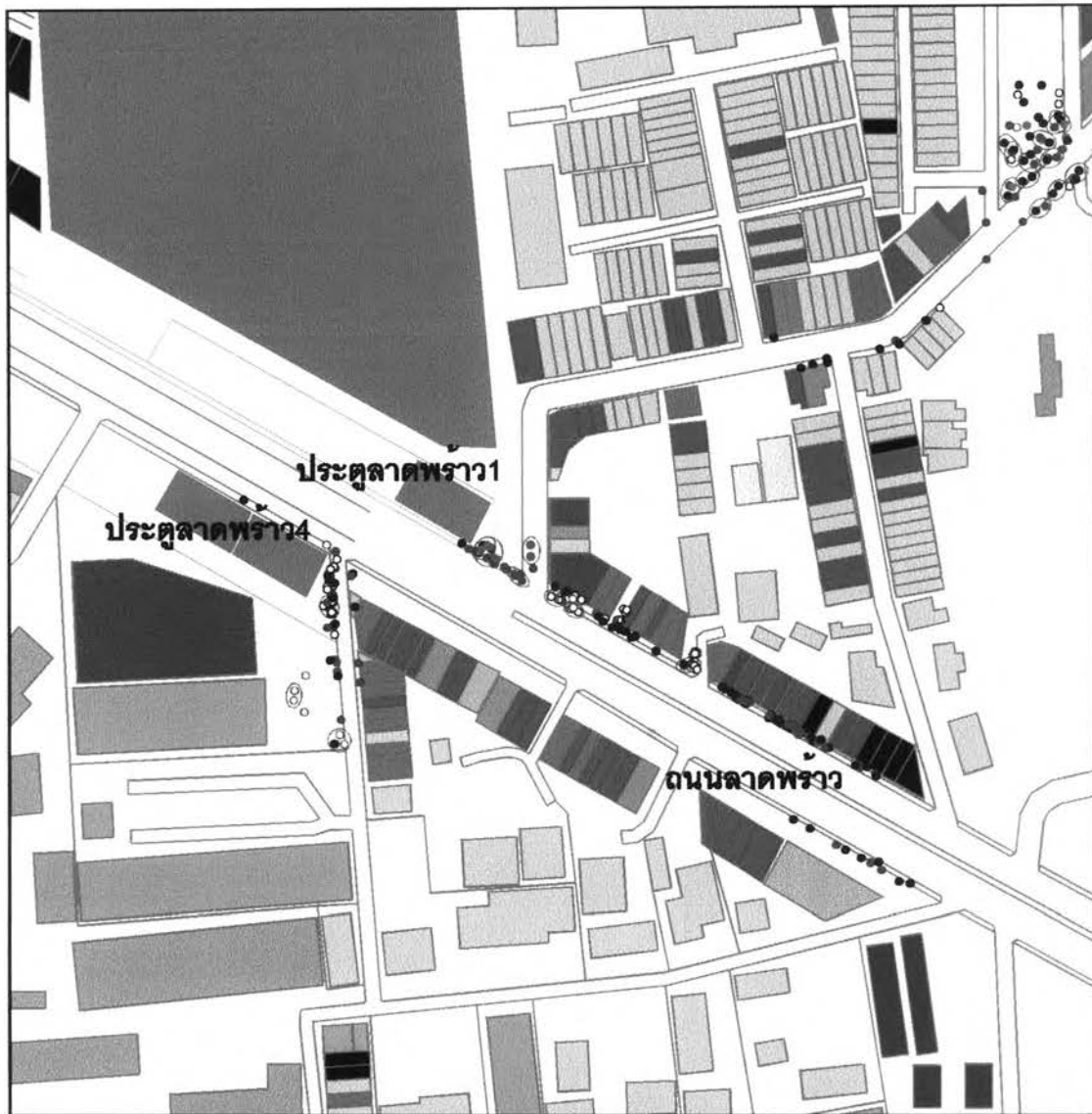
รูปแบบของชุมชนเสมือนในพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน กรุงเทพฯ

ภาควิชาการวางผังเมืองและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

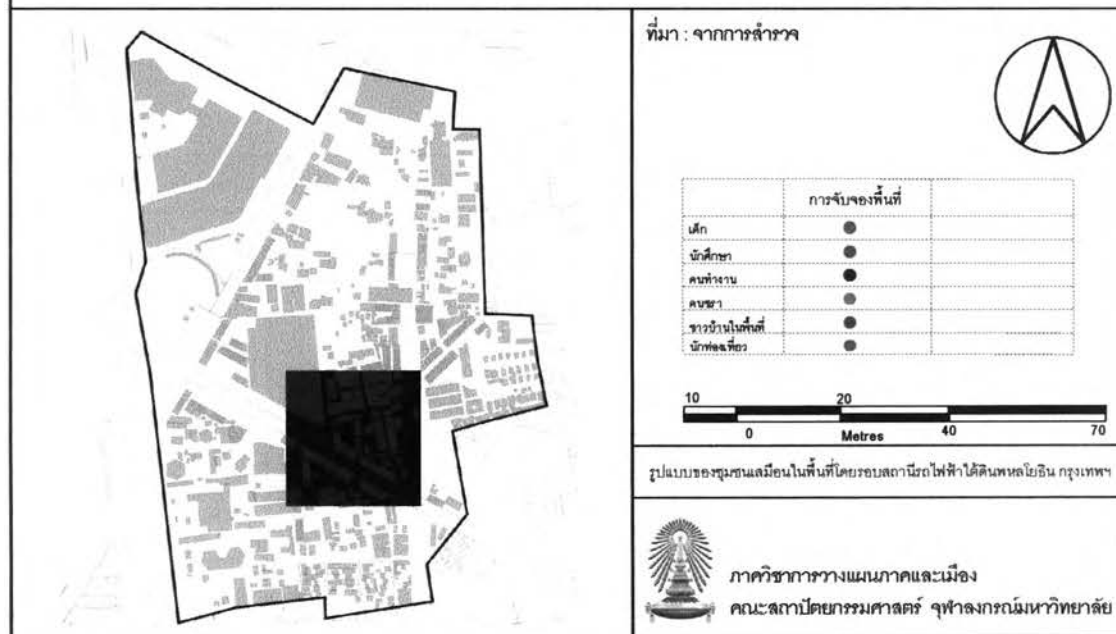

แผนที่ 5.12 รูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในบริเวณหน้าสถานีรถไฟใต้ดินประตูลีนาทรัด

แผนที่ 5.13 รูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้นในบริเวณริมถนนลาดพร้าว

จากผลการสำรวจบริเวณโดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน จะแสดงให้เห็นว่าบริเวณโดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธินนั้น เป็นพื้นที่ที่มีการเข้าจับจองพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งซื้อขายสินค้า นัดพบพูดคุย หรือเพื่อเปลี่ยนการสัญจร ของผู้เข้าใช้ที่สัญจรทางเท้าหลากหลายประเภทแตกต่างกันตามช่วงเวลาต่าง ๆ ซึ่งชุมชนเสมือนเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริเวณที่มีการพบปะกันของคนเดินเท้า บนทางเท้า ถนน หรือพื้นที่สาธารณะของเมือง โดยเฉพาะในบริเวณที่มีกิจกรรมของคนเดินเท้าหลายวัตถุประสงค์ หลายประเภทของกลุ่มคน ในหลายช่วงเวลาของวัน ในกรณีนี้พบว่าปรากฏการณ์ดังกล่าว เกิดขึ้นชัดเจนที่สุดบนพื้นที่ทางเท้าสาธารณะริมถนนหลักโดยรอบสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน ได้แก่ ถนนพหลโยธิน และถนนลาดพร้าว

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับรูปแบบชุมชนเสมือนที่เกิดขึ้น

บริเวณที่มีการเกิดชุมชนเสมือนนั้นจะพบบนพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะบนทางเท้า พื้นที่ในบริเวณนั้น ๆ จะเป็นพื้นที่ด้านการพาณิชย์กรรม ประกอบกิจการค้า ทำให้เกิดกิจกรรมการซื้อขาย มีบรรยากาศของเมืองลักษณะเป็นสาธารณะมากกว่าส่วนตัว และเป็นบริเวณที่มีการพัฒนาด้านพาณิชย์กรรม ที่เห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ บริเวณสถานีรถไฟฟ้าพหลโยธินจากประตูโลดส์ไปถึงประตูลาดพร้าว 1 นั้น มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่เกิดขึ้นคือ ห้างยูเนี่ยนมอลล์ ซึ่งเดิมบริเวณนี้เป็นอาคารพาณิชย์ 2 ชั้นใช้เพื่ออยู่อาศัยและทำการค้า และบริเวณนี้ก็เป็นที่ต่อเนื่องกับทางเท้าหน้าตลาดที่เกิดการเข้าจับจองใช้พื้นที่เป็นจำนวนมาก หรือแม้แต่อาคารพาณิชย์บริเวณสถานีรถไฟฟ้าพหลโยธินประตูเซนต์จอห์น ที่แต่เดิมเป็นอาคารพาณิชย์เพื่อพักอาศัย ก็เปลี่ยนเป็นร้านขายเสื้อผ้า ร้านเสริมสวย และภายในซอยลาดพร้าว 1 มีการเปลี่ยนอาคารพาณิชย์ที่พักอาศัยเป็นโรงเรียนกวดวิชา และร้านคอมพิวเตอร์

รูปที่ 5.6 อาคารพาณิชย์บริเวณสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินพหลโยธิน ประตูเซนต์จอห์น

รูปที่ 5.7 ห้างสรรพสินค้ายูเนียนมอลล์ ริมถนนลาดพร้าว

บริเวณที่ไม่มีการเกิดชุมชนเสมือนขึ้นภายในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่บริเวณภายในชอยด์ตจากบริเวณริมถนนใหญ่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ด้านพาณิชยกรรมก็จะน้อยหรือไม่มีเลย แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่เป็นเพื่อการพักอาศัย คือ ในบริเวณดังกล่าวจะมีหอพัก อพาร์ทเมนต์ เกิดขึ้นเพื่อรองรับผู้คน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก และอีกทั้งพื้นที่ในบริเวณนี้ยังมีอาคารสำนักงานเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีความต้องการด้านที่พักอาศัยเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ผลการสำรวจที่ได้ จะเห็นว่า ถ้าบริเวณใดที่มีการเกิดชุมชนเสมือนขึ้นมาก พื้นที่ในบริเวณนั้นๆ ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงมากเช่นกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้เป็นเพื่อการพาณิชยกรรม ส่วนบริเวณที่เกิดชุมชนเสมือนน้อย พื้นที่ในบริเวณนั้นๆ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงน้อย แต่ที่น่าสังเกตก็คือ จะมีการพัฒนาพื้นที่เพื่อการพักอาศัย ซึ่งน่าจะเป็นความเกี่ยวเนื่องมาจากปริมาณผู้คนที่เข้าใช้พื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริเวณที่เกิดชุมชนเสมือนที่ขึ้นจากผู้คนหลากหลายประเภทนั้น จะทำให้การพัฒนาเมือง (urban development) เป็นไปอย่างเข้มข้นด้วยเช่นกัน